

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering over de nadere regeling van de handhaving van het verbod op de beschadiging of verduistering van elektronisch toezichtsmateriaal, vermeld in artikel 25/2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering bevat de nodige uitvoeringsbepalingen om het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 (KVH) te implementeren binnen het beleidsveld Justitie en Handhaving voor wat betreft de handhaving van de strafbaarstelling van het beschadigen en verduisteren van elektronisch toezichtsmateriaal zoals die zal worden opgenomen in het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand. In lijn met de nieuwe terminologie en instrumenten uit het KVH worden de handhabingsbepalingen zoveel als mogelijk gestroomlijnd met de andere uitvoeringsbesluiten.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Justitie en Handhaving binnen het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie, zoals vermeld in artikel 3 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie;

Dit ontwerp van besluit kadert in het inhoudelijk structurelement “Justitie en Handhaving” en deze strategische doelstelling:

- SD 9 “Een uniforme Vlaamse handhaving” (punt 4.9 in de Beleidsnota Justitie en Handhaving 2024-2029 (Vlaams Parlement, stuk 127, Nr. 1, p. 46)).

Wat betreft strategische doelstelling SD9 kan meer specifiek worden gewezen op de volgende operationele doelstelling:

- OD 1. Het kaderdecreet Vlaamse Handhaving: In samenspraak met de inhoudelijk bevoegde ministers, zetten we de uitwerking van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving onverminderd voort. Hierbij zal het Agentschap Justitie en Handhaving onder meer verder instaan voor de ondersteuning bij het regelgevend proces.

Dit ontwerp van besluit geeft door middel van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving mee uitvoering aan de handhaving van Vlaamse regelgeving. Vlaanderen is sinds 1980 bevoegd om de niet-naleving van haar decreten strafbaar te stellen. Overtreders moeten worden bestraft en moeten verplicht worden om de aangerichte schade te herstellen. Het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving zorgt voor een uniformisering van de handhavingsregels over de verschillende decreten heen en voorziet de mogelijkheid om bestuurlijk te handhaven wanneer het parket seponeert of blijft stilzitten.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig adviesnr. 2025/138 van 25 april 2025.

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 17 april 2025.

Het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor begroting, is niet vereist.

De Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen heeft advies gegeven op 26 mei 2025.

De Raad van State heeft advies nr. 77.949/1/V gegeven op 18 augustus 2025.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand (hierna het decreet genoemd) zal een nieuw artikel 25/2 worden ingevoegd waardoor het beschadigen en het verduisteren van elektronisch toezichtsmateriaal strafbaar wordt. (art. 10 Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de optimalisering van de werkprocessen van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht en de justitiehuisen, Parl. St. VI.P. 2024-2025, 155/1). Voor de handhaving van deze strafbaarstelling zal gebruik worden gemaakt van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 (KVH). Het KVH heeft als doel de Vlaamse handhavingsregels te stroomlijnen, en de informatie-uitwisseling te bevorderen door het digitaliseren van de Vlaamse handhaving. Het toetreden tot een snelgroeiende groep van Vlaamse handhavers zorgt ervoor dat het delen van goede praktijken, kennis en ervaring makkelijker wordt. De instap in het KVH vergemakkelijkt ook de toegang tot het Vlaams Handhavingsplatform (VHP).

De instap in het KVH laat toe om het misdrijf uit het decreet bestuurlijk te handhaven. Dit is onder andere interessant omwille van de volgende redenen:

- De toekomstige handhavers van het nieuwe misdrijf treden meteen toe tot een snelgroeiende groep van Vlaamse handhavers die in de nabije toekomst zullen handhaven op basis van het KVH, wat het delen van goede praktijken en andere kennis en ervaringen vergemakkelijkt;
- Toetreden tot het KVH vergemakkelijkt de toegang tot het Vlaams Handhavingsplatform (VHP) waardoor de handhaving volledig digitaal kan verlopen;
- Er kunnen beveiligingsmaatregelen opgelegd worden, gekoppeld aan een dwangsom;
- Indien het parket geen prioriteit geeft aan de vervolging van het misdrijf, kan er alsnog via de bestuurlijke weg gehandhaafd worden (met een vermelding op het bestuurlijk sanctieregister tot gevolg);

- De handhaving wordt gestroomlijnd met de handhaving in andere Vlaamse regelgeving.

Dit ontwerp van besluit vormt het sluitstuk van de implementatie van het KVH in het beleidsdomein Justitie voor de handhaving van de regelgeving inzake het beschadigen en verduisteren van elektronisch toezichtsmateriaal. De fundamentele keuzes inzake de handhavinginstrumenten en de regeling ervan zitten vervat in het KVH en het besluit van de Vlaamse Regering over de digitalisering van de handhaving van diverse Vlaamse regelgeving (hierna aansluitersBVR genoemd). In dit ontwerp worden onder meer volgende aspecten geregeld:

- de aanstelling van diverse KVH-functiehouders;
- de opleidingsvereisten voor toezichthouders;
- de beveiligingsmaatregelen vrijstellen van bekrachtiging;
- nadere regels voor bindende beleidslijnen.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het ontwerp.

De SERV heeft geen opmerkingen bij dit ontwerp.

De Raad van State merkt in diens advies op dat de voorgestelde formulering van het artikel 3 (huidig ontwerp) de indruk creëert dat alle personeelsleden van VCET als toezichthouder *zullen* worden aangesteld, terwijl het de bedoeling is dat zij slechts *kunnen* worden aangesteld (zie randnummer 6.1). Het ontworpen artikel wordt daarom aangepast in die zin. De Raad van State stelt in diens advies dat de personen vermeld in artikel 8, §2 slechts als toezichthouder kunnen worden aangesteld in de mate waarin de Vlaamse Regering daartoe de voorwaarden heeft bepaald (randnummer 6.2). Met het oog op de leesbaarheid en rechtszekerheid, beveelt de Raad aan dat in artikel 3, tweede lid (huidig ontwerp), van het ontwerp een positieve lijst van potentiële toezichthouders wordt opgenomen, met opname van de voorwaarden waaraan deze moeten voldoen. Het tekstvoorstel dat de Raad van State doet wordt overgenomen.

De Raad van State stelt in diens advies (randnummer 7) verder voor om in het ontworpen artikel 4 (huidig ontwerp) te verduidelijken dat enkel toezichthouders die personeelslid zijn van VCET kunnen worden aangewezen als toezichthouder bedoeld in artikel 22, § 1, eerste lid, van het KVH. Het voorstel van de Raad van State om de bewoordingen “*die zijn aangesteld overeenkomstig artikel 3, eerste lid, van dit besluit*” in te voegen wordt aanvaard.

De Raad van State merkt in diens advies (randnummer 8) verder op dat Dienstenrichtlijn mogelijk van toepassing is op de erkenningsregeling voorzien in artikel 5 (huidig ontwerp) van het ontwerp. Bij de verdere uitwerking van de erkenningsregeling zal rekening gehouden worden met eventuele verplichtingen die uit deze richtlijn, voor zover van toepassing, voortvloeien.

De Raad van State merkt in diens advies (randnummers 3.3 en 9) verder op dat er voor de paragrafen 3 en 4 van het ontworpen artikel 5 (huidig ontwerp) een deugdelijke rechtsgrond ontbreekt en dat artikel 5, § 6, eerste lid ook getroffen wordt door het ontbreken van een rechtsgrond. De Raad van State stelt dat de rechtsgrond in het vooruitzicht wordt gesteld door het nog door het Vlaams Parlement goed te keuren “decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, het kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 en het decreet van 26 april 2024 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de implementatie van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 26 april 2024”, maar dat zolang dit decreet niet is aangenomen, deze paragrafen geen doorgang kunnen vinden. Het voormelde decreet bevat echter niet de rechtsgrond voor het ontworpen artikel, maar voorziet louter in een bijkomende expliciete machtiging aan de Vlaamse regering om een bijzondere erkenningsregeling uit te werken voor instellingen die opleidingen geven aan toezichthouders. Zoals vermeld in de Memorie van Toelichting bij dat voorontwerp van decreet B.1. ten zesde, werd deze

bepaling echter slechts toegevoegd om elke discussie naar aanleiding van het advies nr. 77.080/16 over het ontwerp van Omgevingshandhavingsbesluit en het advies nr. 77.081/16 over het ontwerp van onroerend- en varendvergoedsbesluit inzake handhaving van de Raad van State uit te sluiten. Artikel 8, §3, eerste lid KVH bepaalt nu al dat de Vlaamse Regering opleidings- en ervaringsvereisten en andere voorwaarden kan bepalen waaraan categorieën van toezichthouders moeten voldoen. Deze bepaling is analoog aan de bepaling in artikel 16.3.2, tweede lid DABM, die destijds door de decreetgever uitdrukkelijk werd ingevoerd om de Vlaamse Regering toe te laten de opleidingen inzake milieuhygiëne aan vlaremtoezichthouders die gegeven werden door erkende instellingen te bestendigen (zie Parl. St. VI.P., 2008-2009, 2132/ 1, 9-10). De Raad van State formuleerde destijds geen opmerking, en voormeld erkenningssysteem functioneert ondertussen al ruim 15 jaar. Artikel 8, §3, eerste lid KVH biedt dan ook een voldoende rechtsgrond aan de Vlaamse Regering voor het bepalen van een erkenningsregeling waaraan de opleidingsinstellingen moeten voldoen. Tot slot moet worden opgemerkt dat de conclusie van de Raad van State dat er geen afdoende rechtsgrond voorhanden is, noch in de eerdere adviezen, noch in het voorliggend advies, gemotiveerd is.

De Raad van State merkt in diens advies (randnummer 10) verder op dat de voorgestelde formulering van artikel 4, §7, tweede lid (huidig ontwerp) onduidelijk is over welke diploma's en getuigschriften gelijkgesteld kunnen worden aan de opleidingen en modules in paragraaf 1 en 3 van artikel 4 (huidig ontwerp). Het tekstvoorstel dat de Raad van State doet wordt overgenomen.

De Raad van State is bekommerd (randnummer 11) om de delegatie naar individuele ministers wat betreft het vaststellen van algemene beleidslijnen. Dit zou namelijk de kans vergroten dat beleidslijnen worden vastgesteld die breder gaan dan alleen de gewenste toepassing of de voorgenomen interpretatie van de handhavingsregels, en bijgevolg niet louter van bijkomstige aard of beperkt belang zullen zijn.

Hierop dient geantwoord te worden dat de verantwoordelijkheid bij de betrokken minister ligt om de grenzen van diens bevoegdheid, zoals bepaald door artikel 8 (huidig ontwerp) van het BVR, niet te overschrijden.

In navolging van het laatste lid van randnummer 11.4 wordt het artikel aangepast zodat de minister beleidslijnen bij ministerieel besluit dient te nemen, in plaats van bij omzendbrief.

B. RECHTSGRONDENTABEL

Ontwerp BVR	Rechtsgrond
Art. 1	N.v.t.
Art. 2	Art. 25/2, tweede lid decreet 26 april 2019
Art. 3	Art. 8, §2, eerste lid, 1° en 5°, en §2, tweede lid KVH
Art. 4	Art. 8, §1, lid 2 en art. 22, §1, lid 1 KVH
Art. 5	Art. 8, §3 KVH
Art. 6	Art. 2, 3° KVH, art. 25/2, tweede lid decreet 26 april 2019, art. 20 BWHI
Art. 7	Art. 67, §2, lid 4 KVH
Art. 8	Art. 76, lid 2 KVH
Art. 9	N.v.t.

Deze tabel werd aangevuld met ontbrekende rechtsgronden, op advies van de Raad van State in randnummer 3.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1. Definities

Dit artikel geeft de definities weer.

Artikel 2. Toepassingsgebied

In dit artikel wordt het toepassingsgebied van het besluit verduidelijkt op vraag van de Raad van State. Dit besluit is enkel van toepassing op de handhaving van het decreet van 26 april 2019.

Artikel 3. Aanstelling en bevoegdheden van de toezichthouders

In uitvoering van artikel 8, §2, eerste lid, 1° en tweede lid KVH, wordt de leidend ambtenaar van het Agentschap Justitie en Handhaving (hierna het agentschap genoemd) gemachtigd om onder de personeelsleden van het agentschap toezichthouders aan te stellen.

Artikel 4. Bevoegdheid tot bestuurlijke visitatie

Binnen de groep van toezichthouders nemen de toezichthouders die de bevoegdheid hebben om over te gaan tot bestuurlijke visitaties, een bijzondere plaats in. Omdat die hoedanigheid verbonden is met generieke (handhavings)competenties, veel meer dan met de specifieke inhoud van Vlaamse regelgeving, worden zij aangewezen door de Vlaamse minister, bevoegd voor justitie en handhaving, op voordracht van het agentschap dat hen als toezichthouder heeft aangesteld. Dit moet de kwaliteit en uniformiteit van de uitoefening van deze invasieve bevoegdheden over de verschillende geledingen van de Vlaamse overheid bevorderen.

Artikel 5. Opleiding

Er wordt voorzien in een aantal collectieve opleidingen, georganiseerd door het agentschap, die verplicht dienen gevolgd te worden door de toezichthouders. Deze opleidingen worden gegeven door instellingen, die erkend worden door het agentschap.

Deze opleidingsverplichting treedt pas in werking één jaar na de erkenning van één of meerdere instellingen.

Toezichthouders kunnen ook voor latere bijscholingen over de opgesomde modules opgeroepen worden door het agentschap. De bevoegde minister kan eerder gevolgde opleidingen gelijkstellen, of vrijstellingen verbinden aan gelijkwaardige diploma's en getuigschriften. Er kunnen ook al toezichthouders worden aangesteld voor een-niet verlengbare periode van 5 jaar wanneer ze de opleidingen nog niet hebben gevolgd, mits ze beschikken over de nodige kennis en eigenschappen.

Artikel 6. Beboetingsinstanties

De leidend ambtenaar van het agentschap wordt door dit artikel rechtstreeks aangesteld als beboetingsinstantie. De overige personeelsleden van het agentschap die optreden als beboetingsinstantie worden daartoe aangewezen door de leidend ambtenaar.

Artikel 7. Vrijstelling van bekrachtiging van de beveiligingsmaatregelen

Dit artikel stelt de beveiligingsmaatregelen, genomen door toezichthouders als vermeld in artikel 8, §2, eerste lid, 1° en 5° van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023, vrij van bekrachtiging conform artikel 67, paragraaf 2, vierde lid van hetzelfde besluit. Een beveiligingsmaatregel kan bijvoorbeeld bestaan uit het meenemen van een enkelband die ter plaatse wordt aangetroffen.

Dit artikel is een uitzondering op het principe dat beveiligingsmaatregelen die genomen zijn door een toezichthouder, binnen de 14 dagen bekrachtigd moeten worden door een herstellinstantie. Deze uitzondering wordt ingevoerd omdat er in het kader van het decreet van 26 april 2019 geen nood is

aan herstelinstanties, waardoor deze ook niet aangesteld worden. Zonder herstelinstantie is het niet mogelijk om de standaardregeling omtrent de bekrachtiging te hanteren.

Artikel 8. Beleidslijnen en handavingsrapporten

Conform artikel 76 KVH kan de Vlaamse Regering algemene beleidslijnen voor toezicht, opsporing, vervolging, sanctionering, beveiliging en herstel vastleggen.

Volgens de Raad van State (advies nr. 77.081/16 van 25 november 2024, rns. 16.2 en 16.3.1) is delegatie aan de bevoegde minister niet mogelijk, behalve wanneer het enkel zou gaan om regels van bijkomende aard of van beperkt belang, of in zoverre het slechts de gewenste toepassing of de voorgenomen interpretatie van de regels zou betreffen. Voor deze laatste categorie wordt voor de handhaving van het decreet van 26 april 2019 een delegatie voorzien aan de minister bevoegd voor justitie en handhaving m.b.t. de gewenste toepassing of de voorgenomen interpretatie van de regels die van toepassing zijn op de handhaving van het decreet van 26 april 2019.

In navolging van het advies van de Raad van State (advies nr. 77.949/1/V van 18 augustus 2025) wordt bepaald dat de minister in een ministerieel besluit algemene beleidslijnen kan vaststellen.

Artikel 9. Bevoegde ministers

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen budgettaire impact.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Gelet op de invoering van het bestuurlijk spoor, moeten er verscheidene KVH-functiehouders aangesteld worden. Aangezien er vandaag reeds verscheidene acties ondernomen worden om schadevergoedingen in het kader van het beschadigen van elektronisch toezichtsmateriaal in te vorderen, wordt de bijkomende impact als beperkt ingeschat. Het zijn namelijk reeds in dienst getreden personeelsleden die bijkomend deze taken zullen uitvoeren. Er zal geen nieuw personeel aangeworven worden om de KVH-bepalingen uit te voeren.

Dit besluit voegt geen bijkomende lasten toe.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact.

4 VERDER TRAJECT

Voorliggend ontwerpbesluit wordt na definitieve goedkeuring bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de nadere regeling van de handhaving van het verbod op de beschadiging of verduistering van elektronisch toezichtsmateriaal;
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR